

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH100024
NAZWA
OBSZARU Lasy Smardzewickie

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH100024	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Lasy Smardzewickie

1.4. Data opracowania 2008-10	1.5. Data aktualizacji 2024-03
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2009-10
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2012-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2022-02
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 16 grudnia 2021 r. w spr. soo Lasy Smardzewickie (PLH100024)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

20.095

51.4891

286.52

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Nazwa regionu

PL11	Łódzkie
------	---------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0 %)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
9170			123.12		G	A	C	B	B
91F0			0.98		G	C	C	C	C
91P0			12.84		G	B	C	B	B

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze					Ocena obszaru	
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość	Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C

					Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
I	1084	Osmoderma eremita		p	17	100	trees	R	G	C	C	C	C

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N19	35.5
N17	7.71
N16	56.79
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Pod względem podziału fizycznogeograficznego Polski obszar położony jest w obrębie mezoregionu Wzgórza Opoczyńskie. Obejmuje on fragment Puszczy Pilickiej i częściowo pokrywa się z jedną z enklaw Kampinoskiego Parku Narodowego. W granicach obszaru występują grądy wysokie i niskie, bory jodłowe, łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, olsy i bory mieszane. Północna część obszaru wraz z rezerwatem przyrody „Jeleń” obejmuje siedliska wilgotnych grądów, olsów i borów mieszanych z udziałem starych, blisko 180 letnich. Wiekowe drzewa, zwłaszcza dęby, występują także poza rezerwatem przyrody. Na omawianym terenie znajdują się także śródleśne polany z podmokłymi łąkami. Lasy Smardzewickie PLH100024 znajdują się w obszarze wychodni warstw wodonośnych, mają zatem wysokie znaczenie wodochronne. Dwie największe enklawy obszaru rozdzielone są linią kolejową.

4.2. Jakość i znaczenie

Na terenie centralnej Polski obszar Natura 2000 Lasy Smardzewickie PLH100024 odznacza się wysoką wartością przyrodniczą, naukową i dydaktyczną. Ma on istotne znaczenie dla zachowania siedlisk 9170 Grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum), które mają największy udział w powierzchni obszaru, 91F0 Łęgowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych (Ficario-Ulmetum) – rzadkiego składnika roślinności leśnej w Polsce środkowej, 91P0 Jodłowego boru świętokrzyskiego – zbiorowiska mającego tutaj charakter kresowy z uwagi na granicę zasięgu jodły (*Abies alba*). Ponadto występuje tu chrząszcz z załączników II i IV Dyrektywy Siedliskowej – gatunek 1084 pachnica dębowa *Osmoderma eremita* (*Osmoderma barnabita*).

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)

Grąd subkontynentalny to dominujący typ fitocenozy na obszarze Natura 2000 Lasy Smardzewickie PLH100024. Zbiorowisko to nadal osiąga tu dużą ekologiczno-siedliskową zmienność, jednak ze względu na przesuszenie nieco mniejszą niż w przeszłości. Część płatów zachowana jest w bardzo dobrym stanie, a istniejące zagrożenia cechują się niską intensywnością. Płaty w rezerwacie przyrody „Jeleń” wyłączone są z prowadzenia gospodarki leśnej.

Reprezentatywność A – doskonała. Przeważająca większość płatów siedliska 9170 wykształcona jest typowo pod względem florystyczno-ekologicznym oraz osiąga w obszarze wewnętrzną zmienność charakterystyczną dla tego typu fitocenozy.

Powierzchnia względna C. Powierzchnia siedliska w obszarze Natura 2000 znajduje się w przedziale poniżej 1% powierzchni siedliska w kraju.

Ocena stanu zachowania B – dobry. W tym stopień zachowania struktury: II – dobrze zachowana, z uwagi na typowość wykształcenia fitocenozy będących fitosocjologicznymi identyfikatorami siedliska w typowych warunkach oraz wysoki udział gatunków charakterystycznych. Stopień zachowania funkcji: II – dobre perspektywy, wynikające z faktu, iż mimo prowadzonej w obszarze gospodarki leśnej, zachowana będzie stabilność struktury siedliska oraz naturalne procesy ekologicznych zachodzące w siedlisku.

Ocena ogólna B – dobra. Z uwagi na doskonałą reprezentatywność siedliska w obszarze oraz możliwość poprawy struktury i funkcji siedliska w perspektywie obowiązywania PZO (zwiększenie zasobów wielkowymiarowego martwego drewna).

Jakość danych M – dane o przeciętnej jakości. Obszar położony na gruntach Lasów Państwowych, siedliska leśne sklasyfikowane. Z obszaru pochodzą publikacje naukowe. Dla większości płatów dane zostały zebrane w oparciu o inwentaryzację terenową, jednak pozostałe wymagają uzupełnienia wiedzy.

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum)

Na obszarze Natura 2000 Lasy Smardzewickie PLH100024 łęgi dębowo-wiązowo-jesionowe mają charakter reliktowy – w przeszłości prawdopodobnie zajmowały większą powierzchnię. Płaty tej fitocenozy zajmują niewielką powierzchnię w kompleksie z grądami i olsami i są jednymi z nielicznych w granicach administracyjnych województwa łódzkiego. Dobre odnowienie wiązków prowadzi do typowych dla tej fitocenozy fluktuacyjnych zmian w składzie gatunkowym drzewostanu i świadczy o dużej zdolności do autoregeneracji zbiorowiska, jednak postępujące zmiany w poziomie wód gruntowych oraz ujemny bilans wodny wpływają niekorzystnie na siedlisko.

Reprezentatywność C – znacząca. Ocenę wyznaczono w oparciu o dane fitosocjologiczne zebrane podczas badań terenowych. Uznano, że siedlisko 91F0 na badanym terenie jest zubożone pod względem florystyczno-ekologicznym, lecz oparte na charakterystycznej kombinacji gatunków dla tego typu fitocenozy.

Powierzchnia względna C. W oparciu o szacunkowe dane dotyczące zasobów siedliska 91F0 w skali kraju uznano, że powierzchnia zajęta przez ten typ siedliska w granicach obszaru Natura 2000 Lasy Smardzewickie PLH100024 stanowi mniej niż 0,5% zasobów krajowych, jednak nawet niewielka powierzchnia tego siedliska zasługuje na uwzględnienie w ramach sieci Natura 2000 i objęcie ochroną.

Ocena stanu zachowania C – zdegradowany. Stopień zachowania struktury siedliska przyrodniczego, określono jako częściowo zdegradowany. Obecne stadium dynamiczne oraz tendencje rozwojowe siedliska (przesuszenie, grądowienie), możliwości zachowania siedliska, potencjalne zagrożenia (postępujący ujemny bilans wody) i możliwe do zastosowania zabiegi ochronne pozwalają ocenić perspektywy zachowania funkcji jako niekorzystne.

Ocena ogólna C – znacząca. Wypadkowa ocen stopnia zachowania struktury i funkcji stanowi ogólną ocenę stanu zachowania siedliska w obszarze, który uznano za zdegradowany. Płaty siedliska 91F0 to jedne z nielicznych stanowisk tej fitocenozy w granicach administracyjnych województwa łódzkiego.

Jakość danych G – dane o wysokiej jakości w oparciu o inwentaryzację terenową. Obszar położony na gruntach Lasów Państwowych, siedliska leśne sklasyfikowane. Z obszaru pochodzą publikacje naukowe.

91P0 Jodłowy bór świętokrzyski

Siedlisko w obszarze Natura 2000 Lasy Smardzewickie PLH100024 rozwija się wzdłuż charakterystycznego wału piaszczystego (wydmy eolicznej) biegnącego wzdłuż północnej granicy obszaru. Siedlisko obecnie znajduje się w fazie regeneracji, o czym świadczy obficie odnawiająca się jodła. Wykazane płaty siedliska 91P0 to jedne z nielicznych stanowisk tej fitocenozy w granicach administracyjnych województwa łódzkiego. Badane zbiorowisko leśne ma charakter kresowy z uwagi na granicę zasięgu jodły – głównego gatunku budującego wyżynny las jodłowy (bór jodłowy świętokrzyski). Zinventaryzowano dwa rozległe płaty, które

zachowane są w bardzo dobrym stanie. Istniejące zagrożenia cechują się niską intensywnością oraz przeciwdziałanie im nie jest trudne ani długotrwałe. Przy prowadzeniu odpowiedniej gospodarki leśnej w siedlisku – np. zachowaniu złożonych metod użytkowania z popieraniem naturalnego odnowienia, perspektywy zachowania siedliska w stanie niepogorszonym są dobre bądź doskonałe.

Reprezentatywność B – dobra. W oparciu o dane fitosocjologiczne zebrane podczas badań terenowych uznano, że siedlisko 91P0 na badanym terenie jestubożone pod względem florystyczno-ekologicznym lecz oparte na charakterystycznej kombinacji gatunków dla tego zbiorowiska.

Powierzchnia względna C. Siedlisko stanowi mniej niż 0,5% krajowych zasobów tej fitocenozy.

Ocena stanu zachowania B – dobry. Stopień zachowania struktury siedliska przyrodniczego określono jako dobry - II. Obecne stadium dynamiczne oraz tendencje rozwojowe siedliska, perspektywy zachowania, ochrona zachowawcza w rezerwacie przyrody i możliwe do zastosowania zabiegi ochronne pozwalają ocenić perspektywy zachowania funkcji jako dobre - II.

Ocena ogólna B – dobra. Wypadkowa ocen stopnia zachowania struktury i funkcji stanowi ogólną ocenę stanu zachowania siedliska w obszarze. Zachowanie płatów ma największe znaczenie w skali lokalnej, w związku z nielicznymi stanowiskami tego siedliska w Polsce centralnej w granicach naturalnego zasięgu jodły.

Jakość danych M – dane o przeciętnej jakości. Obszar położony na gruntach Lasów Państwowych, siedliska leśne sklasyfikowane. Z obszaru pochodzą publikacje naukowe. Dla większości płatów dane zostały zebrane w oparciu o inwentaryzację terenową, jednak pozostałe wymagają uzupełnienia wiedzy.

1084 Pachnica dębowa *Osmoderma eremita* (*Osmoderma barnabita*)

W obszarze Natura 2000 Lasy Smardzewickie PLH100024 zweryfikowano 99 drzew potencjalnie spełniających kryteria siedliskowe pachnicy dębowej. Na podstawie badań stwierdzono, że pachnica dębowa występuje licznie – 17 drzew zasiedlonych drzew – obserwowano zarówno odchody, kokolit, imago i szczątki. Siedlisko gatunku stanowią stare dęby z dziuplami i martwicami oraz dęby już martwe i leżące.

Ocena populacji C – populacja stanowi od 0 do 2% populacji krajowej.

Ocena stanu zachowania C – stan siedlisk gatunku określono jako średni lub zdegradowany, jednak możliwy do poprawy.

Ocena izolacji C – populacja nieizolowana w rozległym obszarze występowania.

Ocena ogólna C – znacząca, cały obszar Natura 2000 jest istotny dla zachowania przedmiotowego gatunku, w skali regionu. Stwierdzone zagrożenia mogą negatywnie oddziaływać na utrzymanie populacji w przyszłości.

Jakość danych G – dane o wysokiej jakości w oparciu o inwentaryzację terenową.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	B02		b
L	G05.07		i
M	J03.01		i
M	K02.01		i
H	M01.02		b
L	I02		i
M	B02.02		b
L	B02.04		b
L	B03		b
L	M02.03		i
L	L09		b

L	J03.02.01		b
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Zespół Nauki i Monitoringu Przyrody Kampinoskiego Parku Narodowego 2020. Inwentaryzacja Przyrodnicza w Ośrodku Hodowli Żubrów w Smardzewicach, Izabelin 2. Miśkowskiego M., Folcik Ł., Stankiewicz M., Antoszczyszyn M., Wódecki M. 2021. Raport z badań terenowych w ramach sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Smardzewickie PLH100024. Toruń. 3. Hikisz J., Kulawiecki M., Majda M., Zadworny T. 2023. dane niepublikowane, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL02	16.91	PL01	19.66		

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL02	Jeleń	*	16.91
PL01	Kampinoski Park Narodowy	*	19.66

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi
Adres:	Polska Traugutta 25 90-113 Łódź
Adres e-mail:	sekretariat@lodz.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☐	Tak
☒	Nie, ale jest w przygotowaniu
☐	Nie

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH100024

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--